

Lagerbladet

OSKARSHAMN

En tidning från Svensk Kärnbränslehantering AB Nr 1•2016

Äspö – kraftsamling för framtiden

Sid 10–14

**Kristdala tar
chansen**

Sid 6–7

**SKB:s metod
godkänd i Finland**

Sid 4–5

Slutet gott, allting gott

Jag minns den där januaridagen för 13 år sedan när jag halkade fram i ett vintrigt skärgårdslandskap på väg ut mot Äspölaboratoriet. Det var min första dag på ett nytt jobb och jag var full av förväntan att få ta itu med SKB:s tidning Lagerbladet. Lagom till sommaren kom det första numret ut och därefter har det blivit inte mindre än 55 nummer. Jag kan känna både stolthet och tacksamhet när jag nu bläddrar i de 896 sidorna, fyllda av intervjuer med politiker, närboende, experter och företagare. Vi har publicerat reportage om allt från kärnavfallshantering i Sverige och andra länder till natur och kultur i Misterhults socken.

Under den här tiden har vi klarat av två platsundersökningar, valt plats för inkapslingsanläggningen och slutförvaret och kommit en bra bit i tillståndprocessen. För Oskarshamns del har det inneburit att frågorna kring kärnavfall skiftat fokus. Från att vara en stark kandidatkommun för det framtida slutförvaret handlar det nu mer om mervärdesavtalet, inkapslingsanläggningen samt hur SKB:s forskningsanläggningar kan nyttjas av fler. Mycket av detta speglas på andra ställen, som i dagspressen och i annan samhällsinformation. Därför känner jag mig trygg med att när vi nu avslutar utgivningen av Lagerbladet Oskarshamn, fortsätter kärnavfallsfrågan att diskuteras vitt och brett här i kommunen. Från SKB:s sida fortsätter vi att berätta om vår verksamhet främst via webben och vår besöksverksamhet.

Därmed vill jag tacka alla läsare som bläddrat i tidningen genom åren, alla som hört av sig via brev, vykort och e-post och inte minst det hundratalet personer som ställt upp i intervjuer och bidragit med faktauppgifter, tips och idéer.

Men innan vi sätter punkt bjuder vi på en fullspäckad tidning, bland annat om föreningslyftet, boende i Kristdala och Äspölaboratoriets framtid.

Trevlig läsning och på återseende i andra sammanhang!

Anna Wahlstéen, redaktör

Vi tar hand om det svenska radioaktiva avfallet på ett säkert sätt

Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB, grundades på 1970-talet av kärnkraftsföretagen. Det är SKB:s uppdrag att ta hand om Sveriges radioaktiva avfall på kort och lång sikt för att skydda människor och miljö. SKB har cirka 500 anställda. Här finns vi:

- Forsmark:**
- Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall – SFR
 - Kärnbränsleförvaret planeras
 - Utbyggnad av SFR planeras
- Östhammar:**
- Lokalkontor
 - SKB Näringslivsutveckling AB
- Stockholm:**
- Huvudkontor
 - SKB International AB
- Oskarshamn:**
- Mellanlagret för använt kärnbränsle – Clab
 - Kapsellaboratoriet – centrum för utveckling av inkapslingsteknik
 - Äspölaboratoriet – forskningsanläggning för geologisk slutförvaring av kärnavfall
 - Inkapslingsanläggning planeras
 - Kapselabrik planeras
 - SKB Näringslivsutveckling AB

SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING

Lagerbladet är Svensk Kärnbränslehantering AB:s externa informationstidning. Den vänder sig i första hand till kommuninvånarna i Östhammars och Oskarshamns kommuner, där SKB har anläggningar.

Tidningen ges ut i två lokala editioner, en för varje kommun, tre till fyra gånger per år.

Lagerbladet delas ut till alla hushåll och fastighetsägare i Oskarshamns kommun. Övriga kan gratis prenumerera på Lagerbladet.

Om du har frågor om SKB:s verksamhet i din kommun, ring 0491-76 78 00.

Grafisk formgivning
Selander Production AB,
Östhammar

Tryck
Tierps Tryckeri AB

Redaktion
Kajsa Prim, Östhammar
Inger Brandgård, Stockholm
Anna Wahlstéen, Oskarshamn

Kontakt
Anna Wahlstéen
SKB, Box 929,
572 29 Oskarshamn
Telefon 0491-76 80 96
anna.wahlsteen@skb.se
www.skb.se/lagerbladet

Huvudkontor
SKB, Box 250, 101 24 Stockholm
Telefon 08-459 84 00
www.skb.se
ISSN 1651-8675

Fibrerna i detta papper stödjer hållbart brukade skogar och tryckningen har skett i en miljöcertifierad process enligt ISO 14001.

Omslagsbild:
Margarita Lopez-Fernandez tar mikrobprover i Äspölaboratoriet, se sidorna 13–14.

Foto Curt-Robert Lindqvist

Fotomontage av hur Kärnbränsleämnets industriområde kommer att se ut.

Illustration: Phosworks

En viktig milstolpe i tillståndsprövningen

Nu har Mark- och miljödomstolen i Nacka kungjort SKB:s ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark och en inkapslingsanläggning i Oskarshamn. En milstolpe i tillståndsprövningen har passerats och huvudförhandlingen drar närmare.

Kungörelsen kröner en nästan fem år lång process där SKB har besvarat frågor från domstolens remissinstanser och gett förtydliganden och kompletterande fakta.

Formellt innebär kungörelsen att domstolen nu anser att SKB:s ansökningar är tillräckligt kompletta för att processen ska kunna gå vidare till sakgranskning och sedan huvudförhandling. Enligt domstolens tidsplan kommer huvudförhandlingen att ske någon gång i slutet av året eller i början av 2017.

Mark- och miljödomstolen ska ta ställning till om SKB:s system för att ta hand om det använda kärnbränslet – KBS-3-metoden – uppfyller miljöbalkens krav.

En remissrunda till

Det som händer nu är att domstolen har gett remissinstanserna – myndigheter, organisationer och andra intressenter – ännu ett tillfälle att yttra sig, denna gång i sakfrågan. När de kommit in med sina synpunkter får SKB möjlighet att bemöta dem.

– Det ska vi göra så snart vi kan. Det är viktigt för oss att domstolen kommer vidare i sin process, säger Helene Åhsberg som är projektledare för tillståndsprövningen.

En huvudförhandling i Mark- och miljö-

domstolen är en öppen process. Alla som vill ska kunna komma och lyssna eller säga sin mening. Det är domstolen som bestämmer hur förhandlingen ska gå till. Normalt ingår en så kallad syn, det vill säga att rätten besöker de platser där anläggningarna ska byggas. Delar av förhandlingen kan därför komma att genomföras i Östhammar och Oskarshamn vilket ställer krav på en hel del praktiska förberedelser från SKB:s sida.

Rekommendation till regeringen

Efter huvudförhandlingen drar domstolen sig tillbaka för fortsatt handläggning och beredning av ärendet. När domstolen kommit fram till ett beslut lämnar den sitt yttrande till regeringen, vilket enligt aktuell tidsplan kan förväntas senast i juni 2017.

Om det blir ett ja är det ett av fem ja som SKB behöver för att kunna genomföra den sökta verksamheten. De andra som ska svara är Strålsäkerhetsmyndigheten, Östhammars och Oskarshamns kommuner och slutligen regeringen. ■

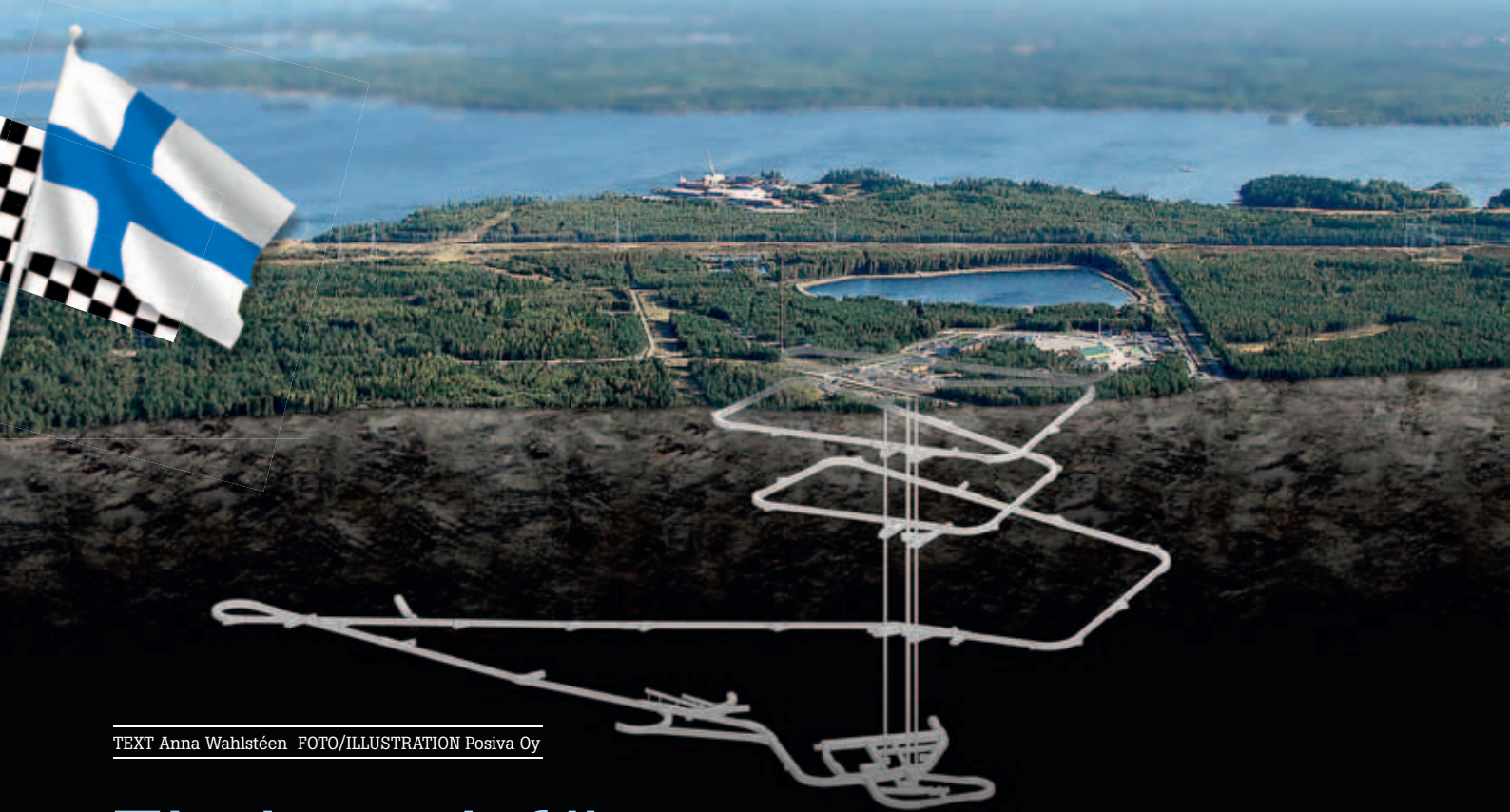
Helene Åhsberg, projektledare för tillståndsprövningen på SKB.

Det här händer också i tillståndsprövningen

Samtidigt med Mark- och miljödomstolen kungjorde också Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, SKB:s ansökningar. Myndigheten och domstolen har samordnat sina tidsplaner och även SSM planerar att lämna sitt yttrande till regeringen under första halvåret 2017.

SSM granskar ansökningarna enligt kärntekniklagen och har fortlöpande publicerat preliminära granskningsrapporter bland annat om säkerheten under uppförande och drift av slutförvarsanläggningen, platsvalet och SKB:s metodik för att beräkna konsekvenserna vid eventuella framtida utsläpp från Kärnbränsleämnets.

TEXT Kajsa Prim FOTO Lasse Modin

TEXT Anna Wahlstéen FOTO/ILLUSTRATION Posiva Oy

Finland först med svensk metod

Finland blir först i världen med att börja bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle och detta med den metod som SKB utvecklat under många år.

Underjordsanläggningen Onkalo, började byggas redan 2004. Nu har Posiva fått godkänt att bygga ut den till ett slutförvar för använt kärnbränsle.

SKB:s metod för slutförvaring av använt kärnbränsle, KBS-3-metoden, är nu godkänd av Finlands regering. Beslutet togs i november förra året efter att Stuk, den finska motsvarigheten till Strålsäkerhetsmyndigheten lämnat en positiv rekommendation till finska regeringen tidigare under året. Beslutet som fattats är historiskt eftersom Finland blir först i världen med att börja bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle.

kommenterar Christopher Eckerberg, vd på SKB, det finska beslutet.

Bygget påbörjat

Det finska slutförvaret ska byggas på halvön Olkiluoto på den finska västkusten. På

samma halvö finns också två av Finlands totalt fyra kärnkraftsreaktorer. De första provborrningarna på Olkiluoto gjordes redan på 1980-talet. Efter en lokaliseringsprocess där fyra alternativa platser fanns med, valdes Olkiluoto ut. Ett formellt principbeslut togs 2001 att påbörja bygget av en underjordsanläggning som, om förutsättningarna skulle visa sig lämpliga, också skulle bli ett slutförvar.

År 2004 började Posiva spränga de första tunnlarna för att kunna göra olika typer av försök. Till exempel gjordes försök med bentonitlera på 137 meters djup. Därefter fortsatte bygget och tunnlarna når i dag ända ned till det planerade försvarsdjupet på 455 meter. Nu återstår att bygga ut sidotunnlarna där kopparkapslarna kommer att deponeras.

SKB:s metod används

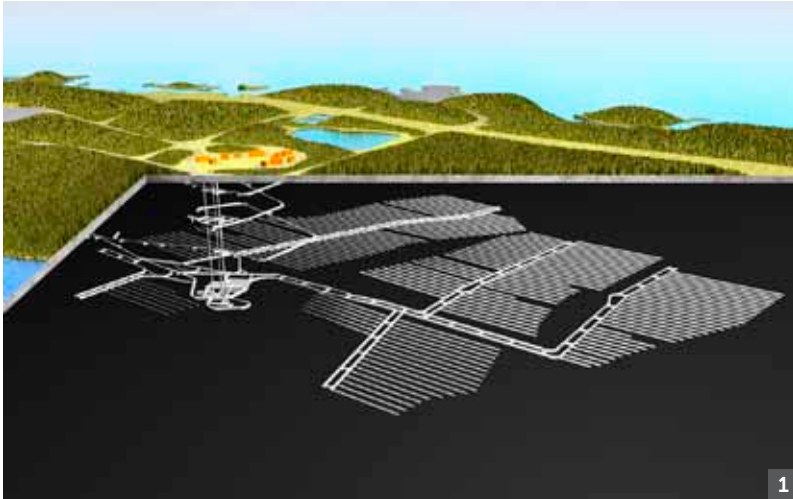
Redan tidigt i processen valde Posiva att använda SKB:s metod i utformningen av det finska slutförvaret. Samarbetet mellan SKB

och Posiva började i slutet av 1970-talet då forskning bedrevs i den nedlagda Stripa gruva i Bergslagen.

SKB fortsatte på 1980-talet sin forskning och teknikutveckling i Äspölaboratoriet och även här har Posiva deltagit i vissa större projekt. Det intensivaste samarbetet har skett kring förslutning av kopparkapslar och här har Kapsellaboratoriet i Oskarshamn använts som utvecklingsplats.

På senare år har samarbetet fördjupats inom flera områden och avsikten är att det fortsätter under lång tid framöver.

Totalt planeras 6 500 ton använt kärnbränsle slutförvaras i Onkalo. I Finland finns, till skillnad mot Sverige, inget centralt mellanlager för kärnbränslet utan det förvaras i bassänger vid kärnkraftverken. Avfallet ska fraktas med särskilda landtransporter till Onkalo där det ska kapslas in och placeras i slutförvaret. Man räknar med att påbörja deponeringen av avfallet i början av 2020-talet. ■

1

3

2

Det finska slutförvaret (1) liknar i mångt och mycket Kärnbränsleförvaret som planeras i Forsmark med deponeringstunnlar (2) där kopparkapslar sätts ner i deponeringshål i golvet (3).

Det finska slutförvaret använder den svenska slutförvarsmetoden, KBS-3, som går ut på att kärnbränslet placeras i kopparkapslar med en insats av järn.

Tillståndsprocessen i Finland

Det finns stora likheter när det gäller hur Sverige och Finland tagit sig an uppgiften att konstruera ett slutförvar för använt kärnbränsle. Men själva ansökningsprocessen ser något annorlunda ut i Finland.

1999 lämnade Posiva in ansökan om principbeslut till regeringen där man föreslog platsen Olkiluoto och svenska KBS-3-metoden för slutförvaringen av det använda kärnbränslet. Ansökan innefattade en miljökonsekvensbeskrivning.

Innan regeringen fattade beslut tillfrågades den aktuella kommunen, som hade vetorätt, samt den finska strålsäkerhetsmyndigheten, Stuk. Efter att regeringen fått positiva yttranden från dem fattades principbeslutet i december 2000. Det godkändes därefter av den finska riksdagen i maj 2001 och bygget av underjordsanläggningen Onkalo startade 2004.

Nästa steg i processen var ansökan om

att få utvidga anläggningen med deponeringstunnlar till ett slutförvar för använt kärnbränsle. Detta gjorde Posiva i slutet av 2012. I februari 2015 lämnade Stuk sitt yttrande till den finska regeringen. I yttrandet konstaterade Stuk att Posiva hade gett en tydlig och trovärdig argumentation för att det föreslagna förvaret, inklusive den planerade inkapslingsanläggningen, blir säkert och kommer att uppfylla myndighetskraven.

I november 2015 gav regeringen sitt tillstånd att Onkalo byggs ut till ett slutförvar. Det som återstår när förvaret är färdigbyggt är att ansöka om drifttillstånd. Detta beräknar Posiva att göra år 2020. ■

Kristdalabygden satsar på utveckling

En levande landsbygd – ja, det är ett mål som många jobbar för och kanske ofta i motvind. I Kristdala har man tagit saken i egna händer och bestämt sig för att vända avfolkningstrenden och skapa utveckling i stället för nedläggning. Ett steg i det arbetet är en boendeutredning för att se om det finns outnyttjade fastigheter som skulle kunna bli bostäder eller semesterhus åt fler.

En promenad genom Kristdala behöver inte ta mycket mer än tio minuter. På vägen hinner vi gå förbi Coop Nära-butiken som byggdes om för bara några år sedan, torget med den nya gazebon och macken som nyligen flyttat in i nya, större lokaler. På skolgården framför den nyrenoverade skolan leker barnen och ett stenkast därifrån ligger förskolan och ålderdomshemmet – som i sin tur ligger granne med den ståtliga kyrkan. Och runt om det lilla samhället breder ängar och skogsmarker ut sig. Naturskönt så det förslår.

Vi har stämt träff med Mark Geuze. Han kom till Kristdala för sju år sedan. Då hade han lämnat hemlandet Holland och via Göteborg och Vånevik hamnade han så småningom i Kristdala där han nu bor med fru och tre barn.

– Huset vi bor i har varit ålderdomshem och fritidsgård och lite allt möjligt, men nu har vi renoverat det och bor här permanent. Det är jättebra här, vi har vacker natur bakom huset och det är nära till allt, säger Mark Geuze.

Sedan årsskiftet är han tjänstledig från sitt jobb på Ica Maxi och satsar helhjärtat på det egna företaget där han renoverar gamla fönster. Samtidigt är han också ordförande i Kristdala samhällsförening och han berättar om en bygd som faktiskt tagit sitt öde i egna händer.

Tog chanser

Det är nu några år sedan som föreningen bestämde sig för att inte gå samma öde till mötes som många andra små samhällen på landsbygden gör. I stället för att bara stå passiv och se på när befolkningen tunnast ut och samhällsservicen urvattnas har man tagit alla chanser som getts för att skapa utveckling i stället för nedläggning. Man engagerade sig till exempel i projektet Ett Oskarshamn vilket är kommunens initiativ för att stötta utvecklingen på landsbygden. Man har även sökt och beviljats medel från kommunen, EU:s landsbygdsprogram och Föreningslyftet (se vidare sid 9).

Tack vare allt detta har man bland annat utvecklat torget, drivit ett filmprojekt för ungdomar och nu arbetar man bland annat med att göra om den stora marknadsplatsen till en spontanidrottsplats med rink för uterbandy och hockey samt fler möjligheter till aktiviteter för både yngre och äldre.

– Vi har lyckats vända utflyttnings-trenden och det händer en hel del i Kristdalabygden nu, säger Mark Geuze.

– Men det som verkligen krävs för att utveckla landsbygden på sikt är arbetstillfällena och boende. Därför tog vi i samhällsföreningen initiativ till en boendeutredning som SKB Nu hjälpt till att genomföra.

Positivt med inflyttning

Bakgrunden var att man i föreningen ville skapa fler gästnätter, öka turismen och på sikt även locka fler invånare till Kristdalabygden. I förlängningen ser man positiva

effekter i form av ökat antal arbetstillfällen och ett bättre underlag för handel och kommunal service.

I utredningen ville man ta reda på om det finns förutsättningar att bättre nyttja de fastigheter som finns i bygden och samtidigt få en uppfattning om eventuellt intresse för att hyra ut eller sälja dem.

– Det finns jättemånga fina gamla hus här i trakten som står tomma större delen av året och det är jättesynd att de står obodda när vi är så beroende av att få fler som både besöker Kristdala och som bosätter sig här, menar Mark Geuze.

En inledande inventering visade att det fanns 300 småhus där inte någon person var folkbokförd. En enkät skickades ut till 250 av fastighetsägarna som bodde i Sverige. De 105 svaren som kom in visar att två tredjedelar har ett intresse av att hyra ut sina fastigheter kortare eller längre tid.

Fakta om Kristdalabygden

Kristdalabygden omfattar förutom tätorten även byar och enskilda fastigheter mellan Ishult, Bråbo och Krokshult. I tätorten bor cirka 1 000 invånare och i hela Kristdalabygden cirka 2 000 invånare.

Flera utvecklingsprojekt är i gång, bland annat fiberprojekt för att ansluta fastigheter på landsbygden till bredband, i samhället är det klart sedan årsskiftet.

I bygden finns ett 20-tal aktiva föreningar, bland annat Kristdala samhällsförening som arbetar för att utveckla Kristdalabygden och göra den till en trygg och attraktiv plats att bo på, besöka och verka i.

Kristdala samhällsförening hjälper också till att förmedla kontakter mellan bostads-sökande och de som har boende i form av gård, hus eller stuga att hyra ut eller sälja i Kristdalabygden. För mer information kontakta info@kristdala.se.

Gazebon på torget i Kristdala har blivit en populär samlingsplats för både yngre och äldre. Det är ett av flera utvecklingsprojekt som drivits av samhällsföreningen, där bland annat Christer Hagman, Marie Nilzén, Kerstin Olsson, Annicka Gunnarsson och Mark Geuze ingår i styrelsen. På främre raden syns Judith Laneborg, Othilia Nilzén, Thilde Nilzén, Linnea Nysten och Wilma Andersson.

– Om man tänker sig att det flyttar in två personer i varje hus, skulle man kunna öka befolkningen i Kristdalabygden med 120 personer. Det är jättemycket! säger Mark Geuze och menar att även om husen bara hyrs ut delar av året så kommer det ändå folk till trakten som förhoppningsvis handlar i butikerna och nyttjar samhällsservicen.

Enkäten visar också att det finns intresse bland fastighetsägarna att anlita vissa tjänster, exempelvis förmedlingstjänster och hjälp med service och skötsel i samband med uthyrningen – något som också skulle kunna ge arbetstillfällen i bygden.

Fler bostäder efterfrågas

Men så var det det här med efterfrågan. Finns det något intresse att hyra en bostad i Kristdala? Ja, helt klart. Förutom intresse för sommarboende berättar Mark Geuze om konsulter på de större företagen i kommunen såsom Scania och OKG som varit hyresgäster i samhället. Det finns exempel på familjer från Tyskland, Holland och Belgien som flyttat till Kristdalabygden och ser miljön här som rena drömmen. I samhället finns sedan flera år tillbaka också ett boende för asylsökande.

– Dessa familjer bor här i väntan på uppehållstillstånd och deras barn går i skolan

och skaffar sig kompisar, men när de väl får uppehållstillstånd så finns det inga bostäder här. Det slutar ofta med att de flyttar till någon annan kommun i en annan del av landet. Dessa personer är en stor resurs för en bygd som Kristdala där vi är så beroende av inflyttning, menar Mark Geuze.

Nästa steg i arbetet är ett större möte med kommunen och politikerna. Där handlar det både om att informera om resultaten från enkäten och även diskutera hur man ska kunna gå vidare för att utveckla boendemarknaden i Kristdala. ■

TEXT Anna Wahlstéen FOTO Curt-Robert Lindqvist

Kemiingenjör Yvonne Wallin monterar ihop den mätcell för kemiska analyser som utvecklats vid Äspölaboratoriet.

SKB:s teknik ska hitta ut till samhället

– Vi hoppas kunna hitta nya marknader för de uppfinningar som utvecklats i SKB:s verksamhet. Nu behöver vi hitta företag som kan göra affärsmässiga produkter av dem, sa Spiros Toulikas vid ett frukostmöte på IUC i Kalmar, Industriellt utvecklingscenter i Kalmar län.

SKB har forskat under många år och tagit fram produkter och tjänster som behövs vid slutförvaring av radioaktivt avfall. Många av dessa kan användas på andra sätt och nu vill SKB hitta företag eller andra samarbetspartner som kan vidareutveckla produkterna och anpassa dem för nya marknader.

Det här jobbar Spiros Toulikas på SKB Nu med. I slutet av januari besökte han därför Kalmar IUC som verkar för utveckling inom

näringslivet i länet. Under ett frukostmöte presenterade han SKB:s avsikter och gav exempel på tekniska produkter som skulle kunna bli möjliga affärsidéer.

Kemi och transporter

Exempelvis har en av SKB:s industridoktorander utvecklat en mätcell som tack vare en speciell mätmetod kan göra kemiska analyser av ämnen som finns i ytterst låga koncentrationer, alltså långt under mätgränsen för vanliga analysmetoder.

En annan teknisk uppfinning handlar om ett nytt transportsystem för tunga trans-

porter. Tekniken kommer att behövas i Kärnbränsleförvaret, men skulle också kunna användas till andra tunga transporter.

– SKB vill nödvändigtvis inte patentera sådana här produkter utan ser hellre att nyttan av dem sprids till andra företag. Därför vill vi hellre hitta företag som kan göra om idéerna till affärsmässiga produkter och som vi i stället kan skriva ett licensavtal med, förklarade Spiros Toulikas som också samarbetar med Atrinova i Oskarshamn som arbetar med affärsutveckling och stöttar företag som vill satsa på spin-off-produkter.

Med på frukostmötet fanns bland annat Niklas Erlandsson, specialist inom affärs- och innovationsutveckling. Han såg stor potential i de idéer som presenterades.

– Man behöver förädla idéerna några steg till. Den här mätcellen är ett bra exempel, där man skulle kunna titta vidare på var i samhället det finns problem som den mättekniken skulle kunna lösa. Och därefter kan man gå vidare och leta intressenter som kan anpassa den för en ny marknad och göra en affärsmässig produkt av den.

Ann-Christin Bayard på IUC Kalmar var mycket positiv till SKB:s initiativ. Sedan mars 2015 arbetar hon med ett 3-årigt regionalt projekt där man genom att samverka med

universitet och andra aktörer vill hjälpa små och medelstora företag att våga satsa på forskning och utveckling av produkter, tjänster och projekt.

– Vi försöker vara med och stötta genom hela processen från idé till färdig produkt. Och bland SKB:s exempel som nämnts ser jag flera som skulle vara intressanta att gå

vidare med. Men det gäller att ha ett öppet innovationstänk för att hitta möjliga tillämpningar.

SKB ser helst att det är lokala eller regionala företag som kan ta sig an idéerna. Men i många fall är tekniken så speciell att man kanske måste söka sig vidare till företag i andra delar av landet, eller kanske till och med andra delar av världen. ■

TEXT Anna Wahlstéen FOTO Curt-Robert Lindqvist

Fortsatt stöd till föreningslivet

Efter tre framgångsrika år med Föreningslyftet har styrgruppen för mervärdesavtalet beslutat att satsa tre nya miljoner på föreningslivet i Oskarshamn.

Åren 2013 till 2015 har det varje år delats ut cirka en miljon kronor till föreningslivet i Oskarshamn, totalt tre miljoner kronor.

Satsningen som kallats Föreningslyftet, har skett inom ramen för mervärdesavtalet mellan Oskarshamns kommun, SKB och SKB:s ägare. Syftet har varit att stötta aktiviteter som stärker Oskarshamns utveckling och attraktivitet. Föreningar har därmed kunnat söka medel för investeringar, projekt, evenemang och särskilda aktiviteter som riktar sig till breda målgrupper.

Jenny Rees hoppas att många föreningar i Oskarshamn tar tillfället i akt och söker bidrag från Föreningslyftet under de kommande tre åren.

I riktlinjerna har också angetts att det varit en fördel om det är något som sätter Oskarshamn på kartan och bidrar till ökat antal besökare till kommunen.

Stor efterfrågan

En utvärdering som gjordes efter de två första åren visade att Föreningslyftet var en stor framgång och att det fanns stor efterfrågan på den här typen av stöd. I Oskarshamn hade då totalt 88 ansökningar kommit in, vilket resulterat i 34 beviljade projekt. Därefter har ytterligare 7 ansökningar blivit beviljade.

– Det har varit oerhört bra satsningar från föreningarna. Under de två första åren delades knappt 2,2 miljoner kronor ut vilket i sin tur gett investeringar för 7 miljoner kronor tack vare annan finansiering, säger Jenny Rees, ansvarig för SKB:s mervärdesarbete i Oskarshamn och även ledamot i styrelsen för Attraktiva Oskarshamn som är den instans som beslutar om bidragsfördelningen.

Tre nya miljoner

Tack vare det goda resultatet beslutade styrgruppen för mervärdesavtalet i december 2015 att satsa ytterligare tre miljoner under tre år på Föreningslyftet. Det betyder att föreningar i Oskarshamns kommun kan fortsätta lämna in ansökningar under åren 2016 till 2018. Ansökningarna tas emot löpande och beslut fattas vid två tillfällen per år.

– Det här är jätteroligt och väl använda

pengar, säger Jenny Rees. Föreningarna är mycket viktiga för Oskarshamn och jag ser Föreningslyftet som en katalysator, där föreningar kan få stöttning för sådana saker som utvecklar kommunen vidare. ■

TEXT Anna Wahlstéen FOTO Curt-Robert Lindqvist

Om Föreningslyftet

Föreningslyftet stöttar allmännyttiga föreningar med säte i Oskarshamn, som har minst tio medlemmar (ej religiösa eller politiska organisationer). Bidrag kan sökas för aktiviteter, evenemang och investeringar riktade till breda målgrupper, särskilt aktiviteter som ökar antalet besökare till Oskarshamns kommun och bidrar till platsens attraktivitet, utveckling och tillväxt.

Mer information och ansökningsformulär: www.oskarshamn.com/foreningslyftet. ➔

TEXT Anna Wahlsteen FOTO Curt-Robert Lindqvist

Äspölaboratoriet

– på väg mot framtiden

I 30 år har Äspölaboratoriet tjänat som SKB:s underjordslaboratorium för forskning kring slutförvaringen av använt kärnbränsle. Inom en tioårsperiod kommer SKB:s behov av ett eget laboratorium att minska avsevärt. Därför görs nu en rejäl kraftsamling – i kommunen, i regionen, på SKB, och inte minst inom universitets- och högskolevärlden – för att hitta en möjlighet för anläggningen att leva vidare och fortsätta i forskningens tjänst. >>

Mats Ohlsson ser ljst på framtiden för Äspölaboratoriet. Han har nu kontakt med flera företag och organisationer som är intresserade av att genomföra egna projekt i laboratoriet.

” Vi vill hitta nya användningsområden

Äspölaboratoriet benämns ofta som unikt. Internationellt sett finns bara ett fåtal liknande laboratorier och Äspölaboratoriet utmärker sig tack vare den långvariga och framgångsrika forskningen kring slutförvaring av använt kärnbränsle som bedrivits här. Nu samverkar SKB med olika aktörer för att hitta nya användningsområden för laboratoriet i framtiden.

För SKB har Äspölaboratoriet varit ovärderligt. Här har avgörande forskning och teknikutveckling genomförts vilket lett till att Sverige ligger i absoluta framkanten vad gäller kunskapen kring slutförvaring av använt kärnbränsle.

Sakta men säkert minskar dock SKB:s behov av en egen forskningsanläggning. Mats Ohlsson, som lämnat sin roll som anläggningschef för Äspölaboratoriet och i stället koordinerar de externa kontakterna kring laboratoriets framtida utveckling, förklarar:

– Om slutförvarsbygget i Forsmark startar som det är tänkt kommer vårt behov av anläggningen att minska betydligt i fram-

tiden. Efter 2020 kommer våra experiment och tester att börja avslutas och om tio år räknar vi med att vara klara på Äspölaboratoriet.

Flera initiativ pågår

Vad kommer då att hända med den nästan fem kilometer långa tunneln? Ja, att man vill utnyttja laboratoriets unika möjligheter till forskning och teknikutveckling är helt klart. Men att hitta någon enskild aktör som kan tänka sig att ta över anläggningen och driva den vidare i befintligt skick och omfattning är nästan omöjligt.

Därför drivs nu initiativ på flera fronter.

Bland annat har en tidigare satsning inom universitets- och högskolevärlden tagit fart igen. Det handlar om att göra Äspölaboratoriet till ett nationellt geosfärlaboratorium.

Samverkan med näringsliv

På regional nivå har även ett tvåårigt projekt startats för att undersöka möjligheterna att bilda en innovationsmiljö runt Äspölaboratoriet. Där är siktet inställt på att få till en samverkan mellan forskning och näringsliv vilket ska mynna ut i nya produkter och tjänster. Projektet drivs av Regionförbundet i Kalmar län med finansiering från Tillväxtverket, samt resurser från SKB och

Oskarshamns kommun, via Nova. Syftet är att arbeta fram ett underlag för hur en innovationsmiljö kan etableras och även ta fram möjliga finansieringsförslag.

– Tanken med satsningarna är att utifrån den forskning och teknikutveckling som SKB har på Äspö nu hitta nya användningsområden för laboratoriet, säger Mats Ohlsson.

Intresset ökar

Redan nu har flera aktörer visat intresse för att genomföra projekt i Äspölaboratoriet och en del externa projekt har också genomförts. Exempelvis har ett större nationellt projekt utfört geofysiska mätningar både i tunneln och på markytan för att utveckla undersökningsteknik för att bättre förstå förhållandena i berggrunden där nya tunnlar och berggrum ska byggas.

Även från internationellt håll finns intressenter. Forskare från tyska geovetenskapliga centret i Potsdam är till exempel intresserade av forskning kring geotermi, alltså att utvinna energi från jordens inre.

”... på sikt kan det behövas nya tunnlar

Stora möjligheter

Mats Ohlsson hoppas även att företag ska kunna använda anläggningen som test- och demonstrationsplats för ny teknik. Samtidigt diskuteras möjligheterna till att anordna universitetsutbildningar på plats i Äspölaboratoriet. Möjligheterna är många och inom några år tror Mats Ohlsson att vi kan se effekterna av dem.

– Om vi lyckas få upp intresset kring Äspölaboratoriets möjligheter och faktiskt bygga upp en infrastruktur kring anläggningen så kan det på sikt medföra att det behövs nya tunnlar. Men till att börja med gäller det dock att klara av att finansiera anläggningen i den omfattning som den har i dag och det är en stor utmaning i sig, avslutar Mats Ohlsson.

Forskare söker samhällsutmaningar

Äspölaboratoriet är en unik resurs som skulle kunna användas för forskning kring ett antal stora samhällsutmaningar. Det menar Vladimir Cvetkovic, professor i vattenvårdsteknik vid KTH som är en av flera personer inom forskningsvärlden som engagerar sig för att utveckla forskningen vid Äspölaboratoriet.

Arbetet med att utveckla Äspölaboratoriet till ett nationellt geofärlaboratorium, NGL, startade egentligen 2011, då en första workshop med ett 50-tal forskare anordnades på Äspö. Redan då var intresset från forskarvärlden stort. Under 2013 och 2014 intensifierades ansträngningarna tack vare ett planeringsbidrag på två miljoner kronor från Vetenskapsrådet. Målet var att därefter lämna in en större ansökan för att kunna bygga upp själva verksamheten. Men satsningen fick en önskad paus.

– Vetenskapsrådet ändrade sitt sätt att arbeta med forskningsinfrastrukturer så vi fick en paus i arbetet under 2015. Men nu är vi i gång igen, förklarar Vladimir Cvetkovic som är KTH:s kontaktperson mot Oskarshamns kommun och engagerad i förberedelsearbetet för NGL.

Nytt fokus

Nya underlag har därför lämnats in och under våren väntas Vetenskapsrådet meddela vilka infrastrukturer som får möjlighet att söka medel. För Äspölaboratoriets del betyder det här att inriktningen har justerats något.

– Ryggraden är själva underjordsanläggningen som är unik i sig. Men tidigare fokuserade man på naturvetenskaplig geofärlforskning, nu tittar vi bredare och utgår från olika samhällsutmaningar som världen står inför.

Här finns flera uppslag. Det kan handla om användningen av naturresurser, där allt från mineralutvinning till vattenanvändning kan komma ifråga. Andra exempel är energiforskning med kärnteknik och avfallshantering i fokus, eller urban utveckling.

– Vi har till exempel kontakt med intressenter från Singapore som är en stad med extremt ont om plats. Där intresserar man sig för stadernas tredimensionella ut-

veckling och man tittar alltmer på möjligheterna att använda bergutrymmen under städerna och för det behövs forskning i underjordsmiljö.

Informationsträffar

Just nu görs stora ansträngningar för att få till en dialog med forskare runt om i landet som kan bidra och ser nyttan med ett geofärlaboratorium. Tillsammans med SKB:s Mats Ohlsson reser Vladimir Cvetkovic runt till olika universitet och högskolor för att träffa forskare och diskutera olika vägar framåt.

Vad tror du om chanserna att lyckas med att bygga upp ett geofärlaboratorium i Oskarshamn?

– Jag tror att chanserna är mycket goda. Det finns stort intresse inom forskarvärlden, men det krävs också mycket arbete. Det här är inget som sker av sig själv och det gäller att engagera folk på alla nivåer, från lokal och regional nivå ända upp till EU-nivå för att driva igenom ett sådant här projekt, säger Vladimir Cvetkovic.

Kommunen och regionen backar upp

Att hitta utvecklingsvägar för Äspölaboratoriet är något som backas upp både från lokalt och regionalt håll.

Lund har sitt Maxlab. Silicon Valley har sin elektronikutveckling. Det finns många fler exempel på regioner som har eller har haft en positiv samhällsutveckling tack vare en stark forskning eller teknikutveckling. På samma sätt skulle en satsning på forskning och utveckling i Oskarshamn kunna leda till regional utveckling – det är i alla fall det som lokala och regionala aktörer hoppas på när de nu helhjärtat backar upp initiativen runt Äspölaboratoriet.

Stefan Carlsson, landshövding i Kalmar län.

– Det första man kan konstatera är att utvecklingen kring Äspölaboratoriet har jättestor potential och det är jätteviktigt att kunna göra någonting bra av det. Som det är nu har ju samhället och kärnavfallsbranschen lagt mycket pengar på att bygga upp den här anläggningen, och när SKB minskar sin verksamhet är det ju jättebra att kunna plocka in ny forskning och återanvända anläggningen, säger Stefan Carlsson, landshövding i Kalmar län.

På det lokala planet är Bengt Karlsson, rektor på Nova, en av de främsta förespråkarna som också ser vad en utveckling av laboratoriet kan betyda i framtiden:

– Om tio år tror jag att vi har ett stort

antal forskare på plats i Oskarshamn, inom olika discipliner och från andra länder. Jag tror också att vi fått till en utveckling av nya produkter tack vare att vi har lyckats koppla ihop forskningen med små och stora företag i regionen.

Nova FoU blev startskottet

Det första initiativet till att bredda verksamheten vid Äspölaboratoriet togs redan för tio år sedan. Då skrevs ett avtal mellan Oskarshamns kommun och SKB som skulle ge andra forskare, utanför SKB:s verksamhetsområde, tillgång till Äspölaboratoriet som experimentplats och tillgång till SKB:s databas med mätdata från 20 års forskning. Forskningsplattformen Nova FoU bildades och i dag finns mer än 100 forskare från åtta universitet och tekniska högskolor knutna till Nova FoU.

Forskningen omfattar allt från miljögeokemi till teknikutveckling. Ett exempel är forskning kring mikrober. SKB har under lång tid undersökt mikrober i berggrunden med syfte att få bättre kunskap om vilken betydelse de kan ha vid slutförvaring av använt kärnbränsle. Nu har även en forskargrupp från Linnéuniversitetet intresserat sig för detta och tack vare Nova FoU besöker de Äspölaboratoriet med jämna mellanrum för provtagning. Tack vare den senaste tekniken för DNA-sekvensering har Linnéforskarna kunnat identifiera och beskriva de allra minsta bakterierna som de hittat i Äspölaboratoriet.

– Nova FoU kan ses som en förövning till det som vi hoppas ska komma i framtiden, vi vill bygga en ny infrastruktur kring SKB:s anläggningar där vi får en starkare koppling mellan akademi och näringsliv, förklarar Bengt Karlsson.

Den centrala tanken är att forskningen ska leda till ny teknik, som kan omsättas till nya produkter eller tjänster – något som i sin tur kan ge positiva effekter för näringslivet både lokalt och regionalt.

Historiskt bra industristad

Bengt Karlsson gör en historisk jämförelse och påpekar att Oskarshamn länge setts som en stark industristad. Grunden lades

Bengt Karlsson, rektor på Nova.

tidigt då oskarshamnarna visade framfötterna inom bland annat plåtkonstruktion.

– Den kunskapen gjorde att lokalsamhället utvecklades och det tidigt startades industrier här som lade grunden till de starka företag vi har i kommunen nu. Men vi måste se framåt och i dag är det en annan slags kunskap som leder till utveckling, exempelvis mikrobiologi och nanoteknik.

Som stöd i det lokala och regionala utvecklingsarbetet finns Rådet för forsknings- och innovationsinfrastruktur. Där samordnas alla större initiativ som pågår i Oskarshamn, exempelvis utvecklingen av Äspölaboratoriet och forskning kring saneringen av inre hamnen.

– Det finns många intressanta satsningar i kommunen och vi arbetar hårt för att de ska ge ringar på vattnet så att det även kommer samhället till del, i form av nya företag, nya jobb och fler som lockas till kommunen, säger Bengt Karlsson.

Stefan Carlsson är inne på samma spår:

– Som ordförande i gruppen som arbetar med samhällseffekter av den förtida stängningen av reaktor 1 och 2 i Oskarshamn känner jag ett extra ansvar och jag tror att utvecklingen kring Äspölaboratoriet kan vara en viktig resurs för framtiden och en möjlighet att skapa nya arbetstillfällen i trakten. ■

Stor kunskap om berggrunden och naturen

Det finns många forsknings- och utvecklingsområden där Åspö-laboratoriet skulle kunna nyttjas i framtiden. Naturligtvis erbjuder laboratoriet möjlighet till forskning, experiment och teknikutveckling i underjordsmiljö. Men det unika med laboratoriet är egentligen den stora kunskapen om framför allt berggrunden runt Åspö, som kartlagts genom undersökningar och mätningar nere i berget och från markytan.

Under platsundersökningen i Oskarshamn genomfördes dessutom omfattande kartläggningar av ett större område runt Åspö och Simpevarpshalvön vilket gett kunskap om till exempel grundvatten på djupet och vid markytan, jordmån, växt- och djurliv och även meteorologiska förhållanden. I området genomförs fortfarande mätningar av exempelvis nederbörd, grundvattennivåer, snödjup och tjäldjup. All kunskap är samlad i SKB:s databas och ger många möjliga utvecklingsvägar för laboratoriet i framtiden.

30 års mätningar och undersökningar i Åspölaboratoriet och dess omgivningar har lett till att detta är en av de bäst kartlagda platserna i världen – något som kan komma till nytta när SKB öppnar laboratoriet för nya användningsområden.

Forskaren Margarita Lopez-Fernandez från Linnéuniversitetet samlar mikroprover från Åspölaboratoriet, inom ramen för ett forskningsprojekt via Nova FoU.

GEOLOG LEDER KOMMUNENS GRANSKNING

” Känns som att återvända till det jag började med

Från samhällsbyggande till slutförvaring. Bodil Liedberg Jönsson har bytt stol i stadshuset. Från och med årsskiftet är hon projektledare för kommunens granskning av slutförvarsfrågan.

Det har flyttats om en del i stadshuset. Rolf Persson som tidigare var ansvarig för kommunens LKO-projekt* har som bekant blivit kommundirektör. I stället har Bodil Liedberg Jönsson lämnat tjänsten som chef för samhällsbyggnadskontoret och projektleder nu kommunens granskning av kärnavfallsfrågan. För Bodil var det ett självklart val att ta sig an den här typen av frågor.

– Jag är uppvuxen i Malmö och har studerat biologi och geologi i Lund. Där fortsatte jag med doktorandstudier och min avhandling handlade om vegetations- och klimatutveckling i Skåne vid slutet av den senaste istiden. Så det här med geologisk slutförvaring känns lite som att återvända till det jag började med – geovetenskap och forskning.

Hur hamnade du i Oskarshamn?

– Jag flyttade först till Hultsfred och blev tidigt chef för miljö- och hälsoskyddsförvaltningen och därefter blev jag projektledare för Emåprojektet. Men 2005 då Oskarshamn skulle slå ihop miljö- och hälsoskyddsförvaltningen med stadsbyggnadskontoret sökte de någon som skulle hålla i förändringsarbetet och det blev jag intresserad av så det var mitt första uppdrag i Oskarshamn.

– Nu har jag jobbat som chef för samhällsbyggnadskontoret i 11 år och det har varit oerhört roligt. Vi har ju flera stora projekt på gång som omvandlingen av inre hamnen, centrumutvecklingen och flera planer för ny industrimark och nya bostadsområden.

Och så lämnar du mitt i allting, varför det?

– Man ska inte vara för länge på samma post. Det krävs nya tankar och idéer så att utvecklingen kan fortsätta. Nu blir jag chef för strategiska utvecklingsprojekt vilket bland annat innebär att jag blir beställarombud för hamnsaneringsprojektet.

Och så blir du ny projektledare för LKO-projektet, vad händer där nu?

– Tidigare i år kungjordes SKB:s ansökningar och i höst väntar huvudförhandlingar i Mark- och miljödomstolen. Slutförvarsfrågan kommer då in i ett nytt skede och för oss som granskar blir det helt klart mer intensivt framöver än vad det har varit de senaste åren. Det kommer nog innebära en nytändning inom LKO-projektet och jag kommer nog att behöva lägga mer tid på det än vad min företrädare, Rolf Persson, har gjort.

Hur ska ni från LKO bevaka domstolsförhandlingarna?

– Vi håller på och formar vårt framtida arbete, så exakt hur vi ska göra vet jag inte än. Men vi kommer förmodligen inte närvara under hela förhandlingarna i Mark- och miljödomstolen, utan får nog välja ut vissa avsnitt som är viktigare för oss. För Oskarshamns del är ju frågorna kring inkapplingsanläggningen mest intressanta, men samtidigt är det oerhört viktigt för oss att det blir ett slutförvar eftersom vi har avfallet här hos oss och här kan det inte stanna för all framtid.

När kom du i kontakt med slutförvarsfrågan första gången?

– Det var i samband med att jag jobbade för Emåförbundet och jag engagerade mig i kommunens arbete kring den förstudie som SKB då genomförde i Hultsfred. Förstudier gjordes i åtta kommuner och föregick de två platsundersökningarna i Oskarshamn och Östhammar. Jag lärde mig oerhört mycket om avfallsfrågan då och det har gett mig en bra grund att stå på.

Vad gör du när du inte jobbar?

– Jag promenerar mycket med hunden och jobbar gärna i trädgården. Och så ägnar jag mig gärna åt mitt barnbarn som är ett år. Det är ju helt fantastiskt att få uppleva en liten människas utveckling utan att behöva oroa sig som man gjorde för de egna barnen.

Gillar du att fika och vad i så fall?

– Ja, jag är en riktig fikamänniska. I dag äter vi macka men hade vi träffats på eftermiddagen hade jag nog gärna tagit en god bakelse eller kanske en semla som är min favorit. Jag gillar Gesällbageriet i Figeholm och så har vi ju flera bra fik här i stan. ■

* Lokal Kompetensuppbyggnad i Oskarshamn, projekt kärnavfall.

Bodil Liedberg Jönsson

Ålder: 60 år.

Bor: I villa i Rotvik.

Familj: Man och två barn, en dotter i Uråsa och en son i Lund.

Utbildning: Studerat biologi och geologi, doktor i kvartärgeologi.

Yrke: Arbetar sedan årsskiftet som chef för strategiska utvecklingsprojekt i Oskarshamns kommun, bland annat projektledare för LKO-projektet.

Fritidsintressen: Läser gärna skönlitteratur och helst på läsplatta. "Just nu läser jag boken *All the light we cannot see* (Ljuset

vi inte ser) av Anthony Doerr. Och så sjunger jag i kören Ladys Only, det är jätteroligt och ger en fantastisk gemenskap."

Föreningsaktiv: Ordförande i Gustaf Ulfsparrs Stiftelse. Det handlar om ideellt miljöarbete för att bevara havsöringen i Emån.

NÅGRA RADER OM ■■■

Fem vann böcker

Vi fick in närmare 300 svar på korsordet i förra numret av Lagerbladet och de allra flesta hade också lyckats få fram de rätta svaren: *Besökstid i underjorden* och *Välljud på Latitud*. Fem vinnare belönades med Anders Johanssons bok *Småland – från höst till vår*.

Grattis säger vi till Gun Johansson, Gun Olsson, Margareta Hedbäck och Karl-Gerhard Johansson från Oskarshamn samt Sven-Göran Berg från Höör.

Naturvetenskap blir en del av Teknikcollege

Sedan december förra året har Teknikcollege Östra Småland utökat sina utbildningar. Nu ingår även de naturvetenskapliga programmen i Oskarshamn och Mönsterås. Det är första gången någonsin som naturvetenskapliga program certifieras enligt konceptet Teknikcollege.

Teknikcollege är en kvalitetsstämpel på utbildningar där kommuner, utbildningsnordnare och företag samverkar för att öka attraktionskraften och kvaliteten på tekniskt inriktade utbildningar. Genom ett nära samarbete med regionens företag utformas innehållet i utbildningar så att det passar industrins framtida behov. Teknikcollege Östra Småland är ett samarbete mellan kommunerna Oskarshamn, Mönsterås, Vimmerby och Hultsfred och stöttas av flera stora företag som SKB, Scania och Saft.

Foto Curt-Robert Lindqvist

Daniel Svensson förevisade experiment med bentonitlera när Äspölaboratoriet firade 25 år. I maj är det dags för öppet hus igen.

Laboratoriet jubilerar

Det är nu 30 år sedan de första planerna på ett underjordslaboratorium på Äspö började ta form. Det firas med ett öppet hus 14 maj på Äspö med maskiner, teknik och framtid i fokus. Flera av de stora maskinerna som till vardags används under jord kommer att förevisas för allmänheten. Förutom guidningar i underjordslaboratoriet kommer även de lite mer okända utrymmena på Äspö att visas upp.

– Vi har ju flera laboratorier här på Äspö, såsom kemilaboratoriet, bentonitlaboratoriet och ett forskningslaboratorium där många avancerade analysmetoder görs. Dessa kommer vara öppna och bemannade med våra experter, berättar anläggningsinformatör Anna Vuori.

För den som vill testa maskiner på egen hand kommer det finnas legoroboter att provköra.

– Vi kommer att berätta en del om framtidsplanerna kring Äspölaboratoriet, så jag tror att det kan bli ett väldigt intressant evenemang med en hel del nya inslag som vi aldrig visat tidigare, säger Anna Vuori.

Mer information om Äspölaboratoriets 30-årsfirande kommer att finnas på skb.se och i annonser i dagspressen.

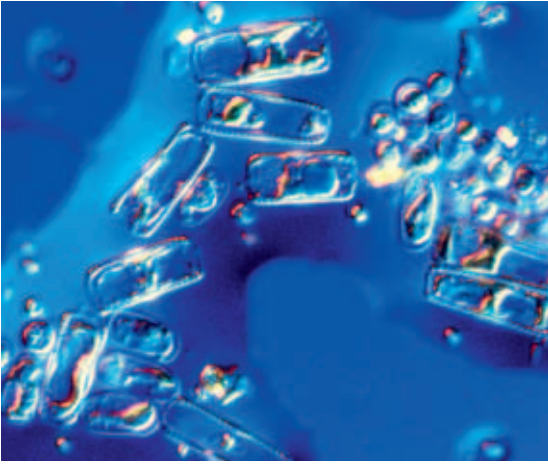

Foto Lasse Modin

” Utifrån de platser där Svensk Kärnbränslehantering AB har undersökt förutsättningarna är vår preliminära bedömning att Forsmark är den mest lämpliga platsen från ett strålsäkerhetsperspektiv.

Ansi Gerhardsson, Strålsäkerhetsmyndigheten, kommenterar en av myndighetens preliminära granskningsrapporter inom tillståndsprövningen av Kärnbränsleförvaret.

Stort intresse för små mikrober

Att de allra minsta organismerna i berget är något att räkna med vid slutförvaring av radioaktivt avfall har SKB:s experter varit medvetna om länge. Nu har fler länder intresserat sig för detta. Under 2015 startade ett nytt EU-projekt om mikrobernas betydelse i ett slutförvar.

– Det har visat sig att många av de frågor kring mikrober i slutförvarsmiljö som vi jobbar med också intresserar andra länder oavsett om de jobbar med låg- och medelaktivt avfall, eller andra slutförvarsmetoder än vi, säger SKB:s Birgitta Kalinowski som är vetenskaplig koordinatör för projektet.

Projektet heter Mind, Microbiology In Nuclear waste Disposal, och ska pågå till 2019. I projektet deltar 15 universitet, forskningsföretag och avfallsbolag motsvarande SKB. Deltagarna kommer från åtta olika länder och finansieras genom EU:s nya forskningsprogram Horizon 2020.

– Ett syfte med projektet är att förmedla kunskap till länder som inte kommit så långt i sin slutförvarsprocess, så därför är vi särskilt glada att Tjeckien deltar i det här projektet, säger Birgitta Kalinowski.

Läs mer på projektets webbplats www.mind15.eu ➔

NY PÅ JOBBET

Christina Mattsén, ny anläggningschef på Äspölaboratoriet, samt Pär Grahm, ny chef för enheten slutförvarsteknik.

Nya chefer leder labbet

Från årsskiftet har Äspölaboratoriet fått ny ledning. Mats Ohlsson som varit såväl anläggningschef som enhetschef på Äspölaboratoriet i mer än tio år har lämnat över ansvaret till två kollegor.

Ny chef för enheten slutförvarsteknik är Pär Grahm. Han har varit anställd på SKB sedan 2011 och ansvarat för teknikutveckling av barriärer. Nu blir ansvarsområdet större och omfattar huvuddelen av personalen på Äspö och teknikutvecklingsfrågor för såväl Kärnbränsleförvaret som utbyggnaden av Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, och det framtida Slutförvaret för långlivat avfall, SFL.

– Vi fokuserar nu på att omsätta den teknik som vi testat under lång tid till verkliga förhållanden i SKB:s slutförvar. Jag ser Äspölaboratoriet som ett utvecklingscenter för att färdigställa tekniken och jag kommer även jobba med att utveckla laboratoriet för framtida verksamheter, säger Pär Grahm.

Ny anläggningschef är Christina Mattsén som också kommer ansvara för driften av Äspölaboratoriet. Hon har arbetat på SKB sedan 1998.

– Det är spännande och utmanande att jobba med en sådan här komplex verksamhet. Det handlar ju om alltifrån att se till att anläggningen är tillgänglig och driftklar till att ha resurser för alla experiment samt leverera utrustning till fältförsök vid SKB:s andra anläggningar, säger Christina Mattsén.

Mats Ohlsson övergår till en ny tjänst där han koordinerar de externa kontakterna kring Äspölaboratoriet, se sidorna 12–13.

Lagerbladetbild blev tavla på Filippinerna

I Lagerbladet Oskarshamn har vi genom åren publicerat inte mindre än 1 400 bilder. Många positiva reaktioner har kommit på dessa, men en av dem utmärker sig lite extra. Det var när före detta Oskarshamnsbon Jan Jönsson, numera bosatt på Filippinerna, hörde av sig och önskade få pryda sin vägg med en av Lagerbladets bilder.

– Jag brukar läsa Lagerbladet när jag besöker Sverige varje år, det är ju alltid kul att läsa vad som händer, jag var ju ändå 13 år i branschen, skriver Jan Jönsson via e-post och berättar vidare att han tjänstgjort ombord på m/s Sigyn mellan 1989 och 2003.

Han hade fastnat för en stadsbild av Oskarshamn och med lite praktisk hjälp från fotograf Curt-Robert Lindqvist meddelade Jan Jönsson i slutet av förra året att tavlan var klar. Han och hans fru, Victoria Silaya, var mycket nöjda med resultatet. Från redaktionens sida önskar vi lycka till och hoppas att tavlan ska ge många positiva minnen från Oskarshamn.

Posttidning B

Svensk Kärnbränslehantering AB,
Box 250, 101 24 Stockholm

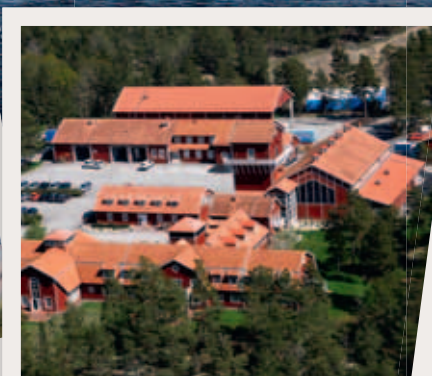
Välkommen till SKB i Oskarshamn

I Oskarshamn bedrivs en stor del av den forskning och teknikutveckling som behövs för en långsiktigt säker slutförvaring av använt kärnbränsle. Här finns även mellanlagret för det använda kärnbränslet och i framtiden planerar vi för en ny anläggning där det använda kärnbränslet ska kapslas in samt en fabrik för montering av kapslar.

Vill du veta mer? På www.skb.se hittar du aktuell information om SKB:s verksamhet. Du är också välkommen att besöka våra anläggningar. Vi tar emot grupper såsom skolor, företag och föreningar för besök under hela året. Bokning sker via e-post till besok@skb.se, eller via telefon 0491-76 78 05, vardagar kl 9–12 och 13–15.

Clab

Äspölaboratoriet

Kapsellaboratoriet